

«Et bedre liv for berørte av vold og traumer»

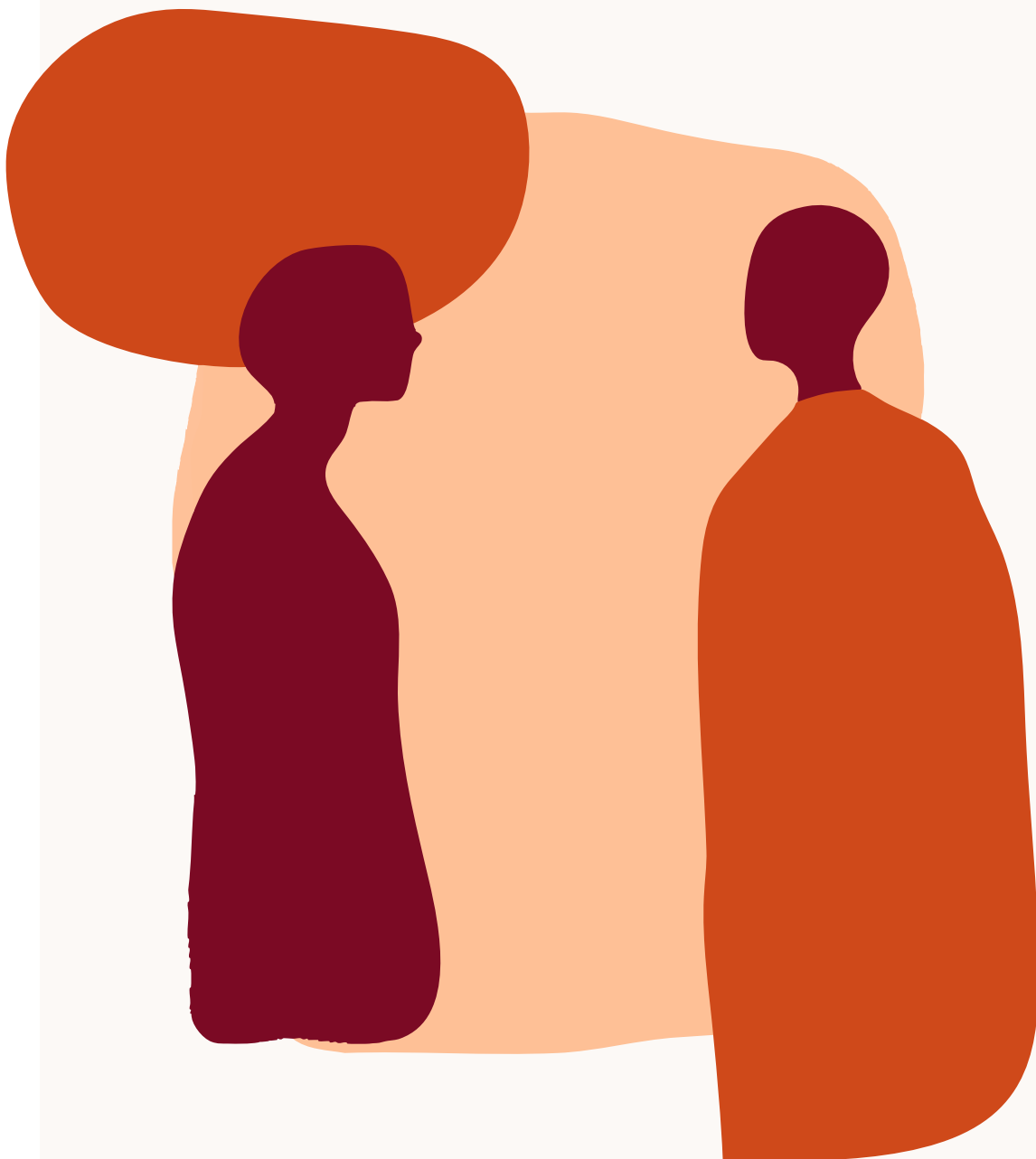
Innhold

Direktøren hilser	04
Nøkkeltall	06
NKVTS i 2024	08
Behovet fremover	26

OM NKVTS

→ Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) er et tverrsektorielt, frittstående og faglig uavhengig forskningssenter. Virksomheten ble etablert i 2004 for å bygge opp forskningsbasert kunnskap på volds- og traumefeltet. Bakgrunnen var at disse spissede temaområdene krever særskilt oppmerksomhet for å kunne utvikle robuste forskningsmiljøer. Senterets hovedoppgaver er forskning på volds- og traumefeltet og implementering av kunnskapsbasert praksis i tjenestene.

For mer informasjon se nkvts.no

Direktøren hilser

→ NKVTS forsker på konsekvensene av de lange utviklingslinjene innenfor våre områder, men også på virkningene av “det uforutsette”. Kunnskap og forskning gir oss samtidig mulighet til å ligge i forkant av hendelser og utviklingstrender. Dette kan styrke forebyggende innsats på alle våre områder og bedre beredskap og krisehåndtering. Det globale utfordringsbildet omfatter blant annet følgekonskvenser av klimaendringer, pandemi, sikkerhetspolitiske utfordringer, terror, økt migrasjon, demografiske endringer og svekket bærekraft samt økning i sosial ulikhet og utenforskap.

Utfordringsbildet viser imidlertid også at det er behov for ny forskning og kunnskap på beslektede områder. Blant de mest aktuelle er følgekonskvenser av krig og migrasjon, og ikke minst ulike perspektiver på flyktninghelse. For NKVTS er det avgjørende å fremskaffe kunnskap om sammenhengen mellom helse og deltakelse i samfunnet.

NKVTS har gjennomført og vil prioritere studier som dokumenterer omfang av vold i nære relasjoner. Disse er viktige for å følge utviklingen på feltet også på nye områder som digitale overgrep og strukturell vold. Bakenfor ligger også et behov for å bidra til at Norge gjennom internasjonale konvensjoner har den kunnskapen som internasjonale avtaler forplikter oss til.

Hvordan gode intensjoner og tiltak fungerer i praksis, får vi stadig mer kunnskap om, og både implementeringsprosjektene og forskningen er av avgjørende betydning for å følge opp dette. Det betyr også at NKVTS i større grad må være orientert mot kommunenes behov, samarbeide enda tettere med de regionale ressursentrene om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) og andre relevante kunnskaps- og kompetansemiljøer.

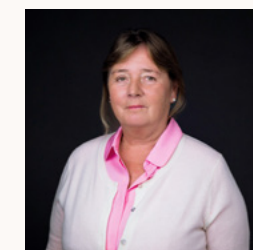
Store kriser og katastrofer i ulike former har vi mye kunnskap om, ikke minst om hva som hjelper når alt brister. Konsekvenser av terror mot utsatte grupper er et viktig tema, og vi ser at kunnskapen vår gir grunnlag for at vi kan gi råd til andre land som opplever slike hendelser. Denne type kunnskapsdeling internasjonalt omfatter også et stort behov for å videreutvikle ulike former for tiltak og behandling mot traumer i bred forstand, og ikke minst kunnskap om hvordan man får iverksatt de gode tiltakene.

De felles grenseløse utfordringene vi står overfor, krever samarbeid og videreutvikling av organisasjonen, medarbeiderskap og ledelse. Dette har tydelig fokus også i 2025.

Et godt samarbeid med departementer og direktorater er særlig viktig og vi takker spesielt Helse- og omsorgsdepartementet, Barne- og familiedepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Forsvarsdepartementet, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Helsedirektoratet.

Takk til engasjerte og ambisiøse medarbeidere på NKVTS for innsatsen i 2024. . Sammen løser vi samfunnsoppdraget vårt i et godt arbeidsmiljø.

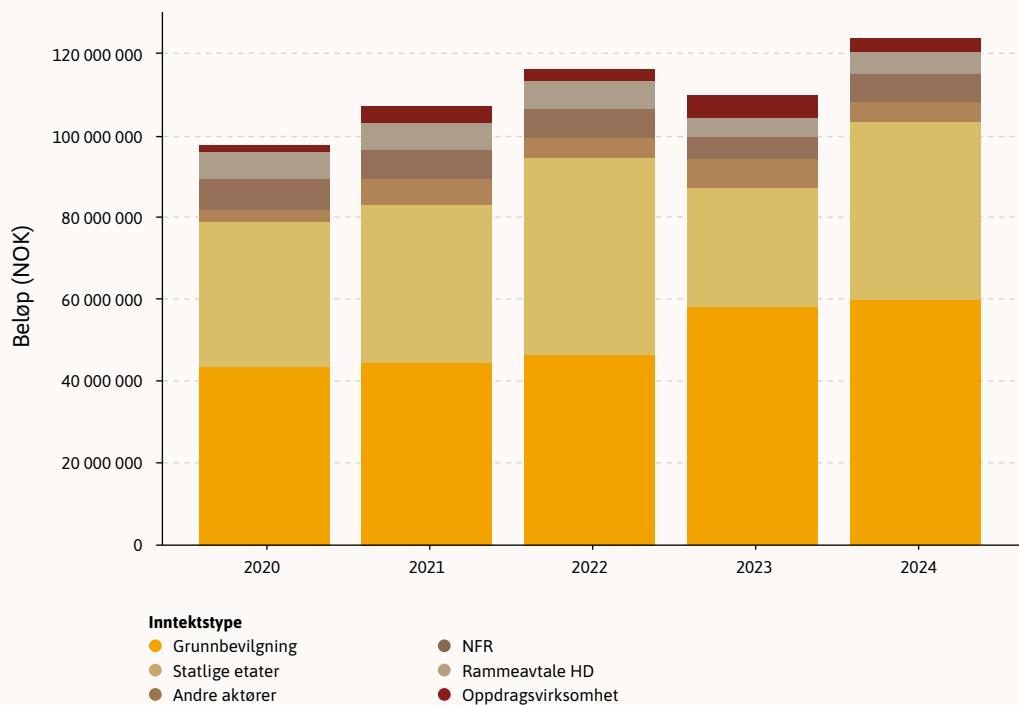
Og takk til styreleder Herlof Nilssen og resten av NKVTS sitt styre som både utfordrer og støtter oss, og følger godt med på vår aktivitet med interesse og velvilje.

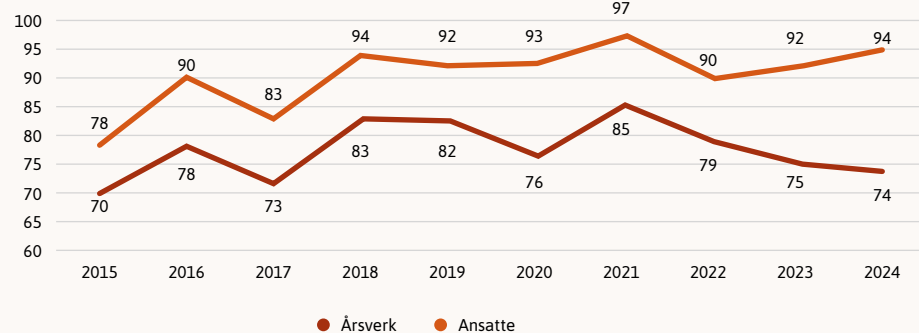
Oslo, juni 2025
Cecilie Daae, direktør

Nøkkeltall

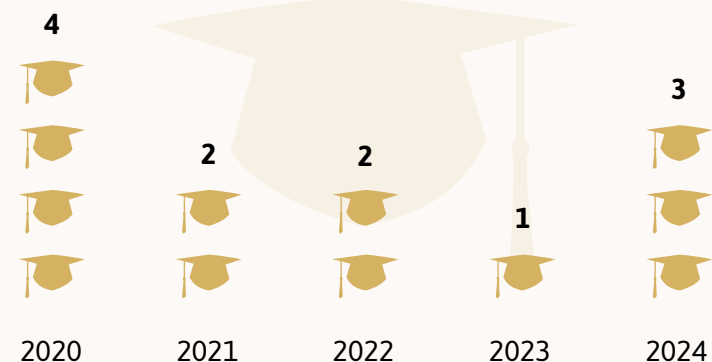
Utvikling av finansieringskilder (2020 - 2024)

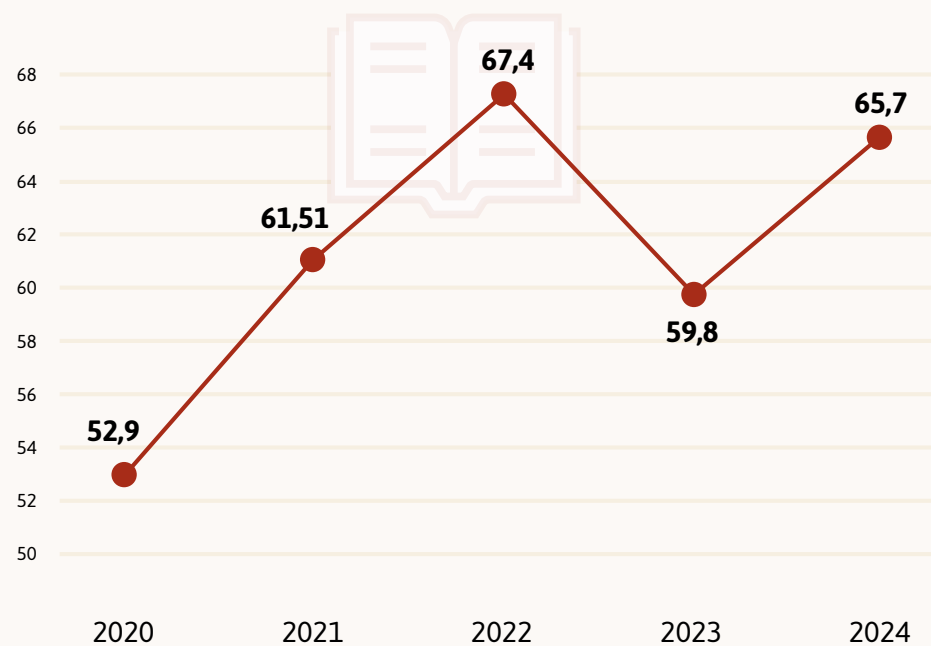
Utvikling av årsverk og ansatte per 31.12.

Antall disputas pr 31.12.2024

Antall publikasjonspoeng pr år

NKVTS i 2024

Forskning

→ Forskingen ved NKVTS organiseres og gjennomføres slik at den bidrar til kunnskaps- og kompetanseutvikling innenfor våre tema-områder. Dette omfatter kunnskap på befolkningsnivå om fenomen, omfang, og risiko- og resiliensfaktorer samt kunnskap om hvordan grupper som har opplevd vold og traumer har det over tid. Det omfatter også kunnskap om hvilke intervensjoner og tiltak som har effekt og hvorfor, og kunnskap om hvordan kunnskaps-baserte metoder kan og bør iverksettes i praksisfeltet.

Vold og overgrep

→ Forskningsprogrammet om vold og overgrep i nære relasjoner, "Voldsprogrammet", ble avsluttet i 2024 med en fagkonferanse som samlet 1 100 deltakere. Gjennom de fem prosjektene som inngikk i programmet, har det resultert i flere titalls publikasjoner og lagt grunnlaget for videre forskning og ny finansiering. Programmet har vært svært vellykket og har bidratt til å styrke forskningsinfrastrukturen på voldsfeltet, noe som gir varig merverdi.

Forekomststudien av vold og overgrep voksne følges opp med prosjekter finansiert av hhv. DAM og NFR. Et eksempel er prosjektet Disclosure som med midler fra Forskningsrådet, og i samarbeid med hjelpelinjene og politiet, undersøker hva som hindrer eller legger til rette for at personer utsatt for vold eller overgrep forteller om dette og søker hjelp. Det jobbes fortsatt også med publisering av resultater fra omfangsstudien

om vold og overgrep hos barn og unge ned til 12 år (UEVO) som ble gjennomført i 2019. Feltet vold og overgrep mot eldre er også styrket.

Rapporten «Seksuell vold i unges nære relasjoner» ble lansert i november 2024. Funnene viser at unge som utsettes for seksuelle krenkelser ofte strever med å sette ord på og forstå sine opplevelser. Unge som har krenket andre møter utfordringer knyttet til erkjennelse og sosial risiko. Skolens håndtering preges av juridiske rammer som kan begrense støtte til utsatte, og ungdomsstraff for seksuallovbrudd involverer tett oppfølging, men også utfordringer i forståelsen av maktforhold og grense-overskridelser.

Seksuelle overgrep rammer mange. Likevel vet vi for lite om hvilken hjelp som gis etter et overgrep, og hvordan utsatte opplever den. Dette er bakgrunnen for prosjektet TRUST. Målsettingen med studien er å forbedre helse og livskvalitet for utsatte av seksuelle overgrep, og forebygge langvarige skadevirkninger.

Med midler fra Forskningsrådet er studien utvidet med prosjektet RESPOND, som vil gi mulighet for å gå i dybden på hvordan og hvorfor tankemønstre hos utsatte etter overgrep kan være forløper til psykisk uhelse.

Prosjektet «Vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep i samiske samfunn» leverte sin rapport i januar 2025. Rapporten gir et omfattende innblikk i hvordan kunnskapen om samiske forhold lenge har vært mangelfull i store deler av samfunnets hjelpeapparat og støttestrukturer. Det har imidlertid i løpet av de siste 15 årene

skjedd en tydelig forandring både innenfor det samiske samfunnet og i majoritetssamfunnet. Til tross for skam, lojalitet og taushetskultur, ser altså forskerne tegn på en positiv endring over tid i hvordan overgrepssaker håndteres i samiske lokalsamfunn.

Forskningsprosjektet Skolens forebyggende arbeid mot vold i nære relasjoner har som mål å få innsikt i hvordan lærere og helsesykepleiere i ungdomsskoler kan bidra til å forebygge vold i nære relasjoner, herunder ulike former for vold som kan skje i familien mellom voksne, og mellom voksne og barn.

NKVTS startet i 2024 opp en forskningsgruppe for forskning på utøvelse av vold og overgrep. To nye prosjekter om utøvelse ble startet i 2024; et som skal studere seksuelle overgrep og sosial kontroll blant minoritets- og majoritetsungdom, og et som skal studere risikofaktorer for utøvelse og behandlingsforløp for personer som er straffedømt for seksuelle overgrep. NKVTS sikter med denne satsningen på å utvikle kunnskapsgrunnlaget om utøvelse av vold og overgrep i tråd med samfunnets behov for forebygging, tidlig intervensjon og målrettede hjelpetiltak.

Ungdomsundersøkelsen om erfaringer med vold og overgrep (UEVO-studien) har etablert et solid datagrunnlag, og det publiseres stadig artikler. Prosjektet har hatt stor effekt på politikkutvikling og praksisfeltet. UEVO-studiens data var sentrale i regjeringens opptrappingsplan mot vold og overgrep (2024–2028) og brukes i mange styringsdokumenter. Studien følges opp med to doktorgradsstipendiater, og en kohort på 5500 re-kontaktes for videre oppfølgingsstudier.

I prosjektet «Skolens forebyggende arbeid mot vold og overgrep» er NKVTS partner sammen med Oslo kommune og Institutt for spesialpedagogikk ved UiO. Målet er å frembringe kunnskap fra barn, lærere, skoleledere og helsesykepleiere om det forebyggende arbeidet i norske grunn-

skoler for barn utsatt for vold i nære relasjoner, med særlig fokus på deres opplevelser av roller, respons og samarbeid. Prosjektet viser hvor avgjørende skolens rolle er i det forebyggende arbeidet, men også hvor viktig det er med tydelig rolleforståelse, god respons og reelt samarbeid mellom skole, helse og andre tjenester.

Prosjektet «Arbeid etter vold» har som mål å forstå hvordan vold i nære relasjoner påvirker arbeidsdeltakelse, samt belyse forebyggende tiltak som kan støtte voldsutsatte i arbeidslivet. Første artikkels hovedfunn viser at kvinner oppsøker sjeldnere helsehjelp enn menn etter vold, og oppsøker oftere helsehjelp etter fysisk vold enn voldtekt. I tillegg ser vi at skade har mye å si for om man oppsøker helsehjelp, spesielt etter fysisk vold.

Prosjektet har fått tilslag på nye forskningsmidler fra DAM/Rådet for Psykisk helse og har ansatt en postdoktor i tre år med oppstart 1. mars 2025

Prosjektet Seksuell vold og shelters er et forskningsprosjekt om krisesentrenes betydning som en sentral del av hjelpeapparatet for voldsutsatte, og gjennomføres som et samarbeidsprosjekt med et kompetansesenter (CMC) i Slovakia. Prosjektet finansieres med EØS-midler (Norway Grants). I 2025 blir det lagt frem forskningsfunn under konferansen til The European Society of Traumatic Stress Studies i Georgia.

Prosjektet «Utsatthet for lovbrudd» har som mål å kartlegge omfanget av ulike former for lovbrudd rettet mot ungdom og sammenhenger med psykisk og somatiske helse i en nasjonalt representativ gruppe ungdomsskoleelever i alderen 13–16 år. Prosjektet hadde oppstart i mars 2024 og har allerede utviklet og ferdigstilt informasjonsfilm og informasjonsskriv, avholdt tre møter med ungdomspanel for innspill på ulike deler av undersøkelsen samt pilotert og ferdigstilt nettskjema.

Negativ sosial kontroll, æresrelatert vold og kjønnslemlestelse

→ NKVTS ivaretar kompetansefunksjonen om kjønnslemlestelse, finansiert av Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID). Arbeidet bidrar til kompetanseheving innenfor utdanning og videreutvikling av tjenester. Vellykket forebygging og et godt tjenestetilbud for personer som er eller kan bli utsatt for kjønnslemlestelse krever ny forskning. Særlig om tjenestene og mulighet for å gi gode helse-, velferds- og skoletjenester.

Dette omfatter også evne til å identifisere og følge opp personer som er eller kan bli utsatt for kjønnslemlestelse. NKVTS drifter et nasjonalt nettverk for arbeid om kjønnslemlestelse (NAKK) og en nettbasert veileder.

På temaet Kjønnslemlestelse gjennomføres to studier. Replace som er en intervensjonsstudie, og en egen studie om risiko for utbredelse av kjønnslemlestelse i Norge. Analyse pågår, og begge studiene skal sluttføres i 2025. I kompetansefunksjonen om kjønnslemlestelse er det blitt utgitt en antologi med tittelen: Kvinnelig omskjæring/Kjønnslemlestelse i Norge. Boka fikk støtte fra AID.

Katastrofer og stressmestring, inkludert veteraner og deres familiers helse

→ Det globale utfordringsbildet tilsier et økende behov for kunnskap om og tilbud til berørte av vold og traumer. Samtidig inntreffer alvorlige katastrofer og kriser hyppigere. På denne måten preges også temaområdet av raske endringer.

I 2024 bidro NKVTS med forskning og formidling fra Utøya-studien, etableringen av 25. juni-studien, og avslutning av Covid Hospital-studien. Disse prosjektene har gitt innsikt i langtids-effekter av traumer og stressrelaterte helseplager hos overlevende, etterlatte og helsearbeidere. Inkludert barn, unge, familiene deres og voksne.

NKVTS har også styrket internasjonalt samarbeid, særlig knyttet til oppfølging etter masseskytinger i Serbia og Tsjekkia. Psykososial oppfølging av barn og unge flyktninger fra Ukraina i norske kommuner går videre i samarbeid med UiO. Epidemiologiprojekt «En pille for smerten/ Killing Pain» videreføres i prosjektet Pathways. Prosjektet ser på hvordan barn og unge som utvikler alvorlig psykiatrisk sykdom og avhengighet innen ung voksen alder forholder seg til tjenestene gjennom oppveksten.

Fremover er det behov for å innlemme psykososial respons og oppfølging som ledd i totalberedskapen, utvikle faglige retningslinjer for krisehåndtering, og tilrettelegge for rask forskningsrespons for å sikre kunnskapsbasert praksis ved større kriser. Med omfattende terrorstudier og muligheter for kobling til helse- og velferdsregistre, er NKVTS godt posisjonert for å videreutvikle kunnskapsgrunnlaget for en bærekraftig, evidensbasert psykososial beredskap og respons.

NKVTS gjennomførte i perioden fra 2020 til 2023 den første store undersøkelsen av helse og hverdagsliv i norske veteran-familier. Resultatene fra studien ble formidlet gjennom 2024. Det er utviklet et nytt prosjekt for å videreføre studien. Den har som mål å gi mer kunnskap om familier med høye belastninger som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner. Arbeidet med veteraner og deres familier går videre i dialog med Forsvaret.

Tvungen migrasjon og flyktninghelse

→ For å nå Stortingets mål om likeverdige helse- og omsorgstjenester og bærekraftige velferdsordninger, kreves det kunnskap om ulike befolkningsgrupper. Med økte forekomster av psykiske helseproblemer og vedvarende lavere sysselsetting enn andre migrantgrupper, utgjør flyktninger (spesielt kvinner) en svært sårbar gruppe med tanke på arbeidsintegrering. Økt velferd er for flyktninger også tilgang til arbeid, og for Regjeringen er økt arbeidsdeltakelse viktig.

Det er stor aktivitet knyttet til publisering i Horizon 2020-prosjektet om flyktninger (Refugees-WellSchool). Prosjektet er avsluttet, men publisering pågår fremdeles. Kartleggingsprosjekt av syriske flyktninger (Refuge) som har ankommet og bosatt seg i Norge jobber med videreføring i form av en registerstudie. Begge prosjektene har omfattende datasett.

NKVTS har i 2024 innhentet registerdata for 14.000 syriske flyktninger og familieegjenforente. I tillegg har kunnskapssenteret egne surveydata på samme populasjon. Målet er å belyse longitudinelle sammenhenger mellom traumatiske opplevelser, post-migratorisk stress (som økonomiske vansker), psykisk helse og integrering. Nyere forskning tyder på at dårlig helse og særlig psykisk helse er viktig for å forstå arbeids-

markedsmarginisering. Få studier har utforsket hvordan psykiske helseproblemer og arbeidsmarkedsintegrering henger sammen. Dette vil nå belyses ved bruk av data og forklaringsmodeller som inkluderer et bredt spekter av faktorer. NKVTS skal blant annet se nærmere på hvilke barrierer helse kan representere for arbeidsdeltakelse for et utvalg ukrainske kvinner.

Med høy forekomst av psykisk uhelse, lav deltakelse i arbeidslivet og økt risiko for sosialt utenforskap er flyktninger en sårbar gruppe i dagens samfunn som utfordrer Stortingets mål om likeverdige helse- og omsorgstjenester og bærekraftige velferdsordninger. Dette er utgangspunktet for studien Refuge Expand. Det overordnede målet med studien er å belyse hvordan

migrasjonsrelatert stress (før- under- og etter flukt) og psykisk (u)helse henger sammen med arbeidslivstilknypning og bruk av helsetjenester.

I 2024 intensiverte NKVTS sin forskning på barn i krig gjennom utviklingen av SHIELD-verktøyet (Screen to treat Health Impact of Trauma Exposure on Life-functioning - in Disaster). Dette prosjektet, ledet av NKVTS i samarbeid med et nasjonalt og internasjonalt team av eksperter, har som mål å forbedre tidlig identifi- sering og oppfølging av traume- og stress- relaterte helseplager hos barn og unge utsatt for krig og katastrofer. SHIELD-verktøyet viser lovende resultater. Fremover er hoved- utfordringen å validere og implementere SHIELD systematisk i helsetjenester.

Radikalisering og voldelig ekstremisme

→ På bakgrunn av rapporten «Betydningen av psykisk helse for forebyggingsapparatets forståelse og håndtering av radikalisering og voldelig ekstremisme» (2023), har NKVTS i 2024 arbeidet med prosjektet «Digital radika- lisering og psykisk uhelse: Forebygging av ekstremisme på internett».

Prosjektet bygger på analyser at et stort data- materiale innhentet fra det ekstreme internett- forumet 4chan, med spesifikt søkelys på norske brukeres aktiviteter. Formålet er å få en bedre forståelse av hvilken rolle psykisk uhelse spiller i ekstreme miljøer på digitale plattformer, og hvordan digital radikalisering kan forebygges. NKVTS har hatt møter med ulike eksperter og ekspertgrupper med kompetanse på, og erfaring med, ekstreme miljøer på internett.

I disse møtene har det blitt klart at det er et stort behov for økt kunnskap om psykisk helses rolle i digital radikalisering, en tematikk som hittil har fått lite oppmerksomhet i forskningen. Det er samtidig en tematikk aktører i praksisfeltet ofte møter. I tillegg har NKVTS fortsatt samarbeidet med RVTS-ene på feltet radikalisering og voldelig ekstremisme.

Implementerings- og behandlingsforskning

→ Nasjonal helse- og samhandlingsplan 2024- 2027 understreker at implementeringsforskning og praksisnær tjenesteforskning er nødvendig for å utvikle bærekraftige og forsvarlige tjenester. NKVTS har et sterkt fag- og forskningsmiljø innen dette området og vår kunnskap er etterspurt av tjenestene og myndigheter.

I 2024 gjennomførte og publiserte NKVTS forskning basert på tilskuddsfinansierte implementeringsaktiviteter. En rapport som oppsummerte 15 års erfaring og forskning på implementering av TF-CBT ble lansert i januar, og et doktorgradsprosjekt om utprøving av behandlingsmetoden Trinnvis sammen ble sluttført ved disputas i oktober. Disse arbeidene fremhever de positive effektene forbundet med bruken av metodene, og identifiserer faktorer og strategier som er viktige for å lykkes med implementering i tjenestene. En publisasjon fra den gjennomførte LOCI-studien bekreftet viktigheten av god implementeringsledelse for å lykkes med implementering. Samtidig er de ansatte i tjenestene viktige for å bistå ledere i arbeidet.

ITV-Traumebehandling for voksne» har startet opp implementering i åtte nye klinikker. Det DAM-finansierte stipendiatprosjektet «SUSTAIN», som bruker data fra ITV-prosjektet, startet opp i mars 2024.

Prosjektet «Sustain» undersøker hva som bidrar til at helsetjenestene lykkes med å opprettholde kunnskapsbaserte behandlingstilbud etter gjennomført implementering. Prosjektet «EASE» styrker psykososial oppfølging i kommunene etter kriser og katastrofer gjennom å teste ut en internetbasert intervensjon. Prosjektet «NorStep Collaborate» bygger på det tilskuddsfinansierte prosjektet «Trinnvis sammen» og øker til- gjengeligheten av effektiv behandling for traume- utsatte barn og styrker samarbeidet mellom tjenestene.

Sammen med den øvrige forskningsaktiviteten på temaområdet, leverer disse forsknings- prosjektene kunnskap som er direkte relatert til behov i tjenestene og myndighetenes satsninger. Dette gjelder blant annet tiltak i Opptrappings- plan for psykisk helse 2023-2033.

Aktiviteter ↑

Formidling og kommunikasjon

→ NKVTS har fokus på kommunikasjon og formidling for å øke de ulike målgruppens kjennskap til og kunnskap om senterets forskning og aktiviteter. I tillegg til nettsiden nkvt.no, administrerer senteret flere nettressurser, inkludert dinutvei.no - den nasjonale veiviseren ved vold og overgrep, plikt.no som informerer om avvergingsplikten, samt tre veiledere (om kjønnslemlestelse; helse og omsorgstjenestens arbeid med vold i nære relasjoner, og; kommunale handlingsplaner om vold i nære relasjoner).

Nkvt.no er en sentral, nasjonal inngangsport til informasjon og kunnskap om vold og traumer for alle senterets målgrupper, og har en jevn økning i antall sidevisninger. Det totale antall

sidevisninger til nettsidene som sorterer under nkvt.no var 1 268 271 i 2024. På nkvt.no kan man laste ned rapporter, lese om forskningsprosjekter, se seminarer i opptak og finne populærvitenskapelige sammendrag av fagfelle-vurderte publikasjoner.

For NKVTS er Publikumsarrangementer en viktig del av arbeidet med å formidle kunnskap og ha en levende dialog og samarbeid med målgruppene. I 2024 ble det arrangert 10 frokostseminarer og 2 konferanser. Under Arendalsuka hadde NKVTS fem egne arrangementer samt deltagelse i seks debatter hvor senteret var medarrangør eller gjest i regi av andre. Deltakelsen var bred, med fagfolk, statsråder, statssekretærer, stortingsrepresentanter og brukerrepresentanter.

De fleste seminarene kunnskapssenteret holder tilbys for både fysisk og digital deltagelse, med

deltakerantall fra i underkant av 100 til rundt 400, med Istanbulkonferansen «Hvordan forstår vi volden, og hva gjør vi med den?» som et høydepunkt. Den trakk over 1 140 personer totalt.

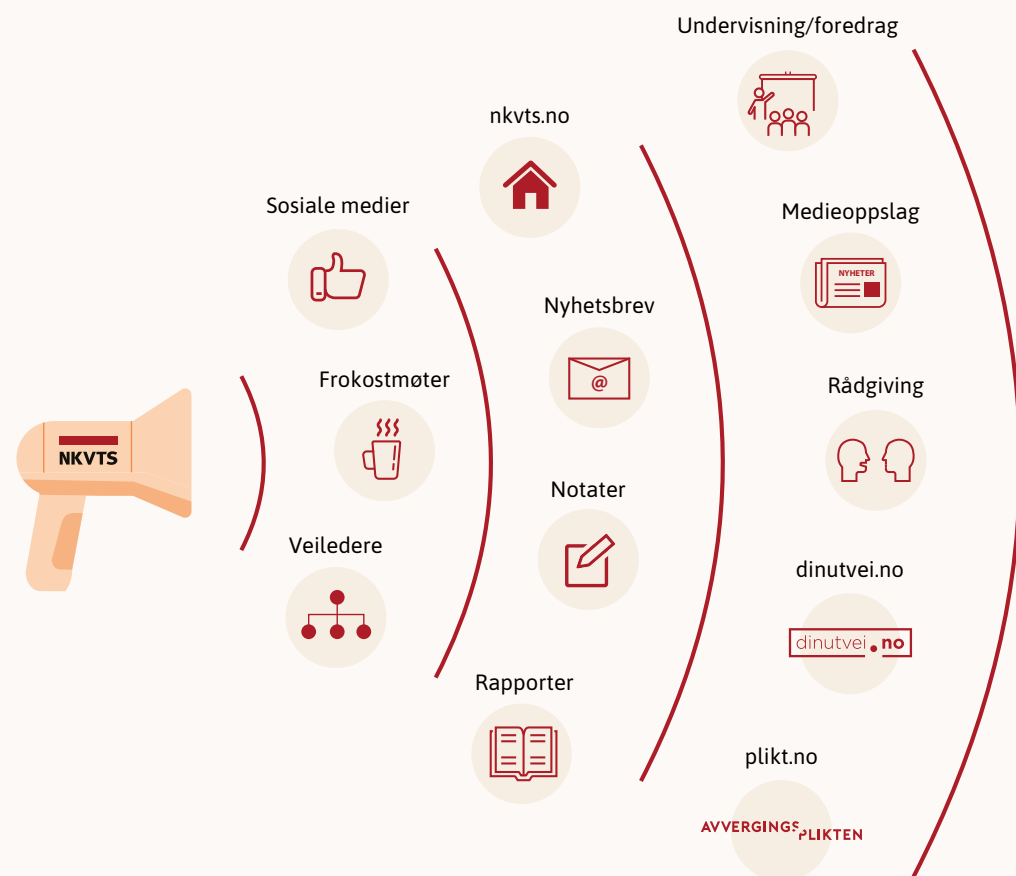
I september markerte NKVTS sitt 20-års jubileum med et seminar som oppsummerte forskningen ved sentret i de 20 årene som NKVTS har eksistert, samtidig som det rettet blikket mot fremtidige samfunnsutfordringer og forsknings- og kunnskapsbehov. Tidligere helseminister Ansgar Gabrielsen var en av hovedtalerne, og departementene var representert ved departementsråd Cathrine Lofthus (HOD) og statssekretærene Ellen Rønning-Arnesen (HOD), Sigve Bolstad (JD) og Trine Fagervik (BFD). Lisbeth Røyneland, leder for støttegruppen 22. juli talte som en sentral bruker av forskningen.

I 2024 var det 1 450 redaksjonelle saker i norske **medier** som omtalte NKVTS, medarbeidere,

studier eller nettstedet. NKVTS sendte ut 36 **nyhetsbrev** til 3 127 abonnenter om forskningsresultater, invitasjoner til seminarer, arrangementer og annet aktuelt stoff innen temaområdene.

Sosiale medier brukes aktivt til spredning av forskningsresultater, informere om arrangementer, doktorgrader, rapporter, rekruttering og aktuelle mediasaker hvor forskere har en stemme. Facebook og LinkedIn prioriteres, og begge kanaler har hatt betydelig vekst, med henholdsvis 18 750 og 4 265 følgere selv om det ikke er jobbet med rekruttering til kanalene.

NKVTS lanserte fem **rapporter** og ett notat i 2024. Disse omhandlet: Digitale seksuelle overgrep, Seksuell vold og krenkelse i unges nære relasjoner, Psykisk helse, radikaliserings og voldelig ekstremisme, Femten år med TF-CBT, Kriesentre i Norge og Slovakia, og Helseplager etter

Alexander L. Kielland-ulykken. Videre ble det publisert 38 artikler på nivå 1, 25 på nivå 2 og 5 antologikapitler. I tillegg utkom boken «Kvinnelig omskjæring/kjønnslemlestelse i Norge; Kunnskap og praksis» på Universitetsforlaget.

Plikt.no er en nettside som bidrar til økt bevissthet om avvergingsplikten ved volds- og seksuallovbrudd. Nettsiden er lagt til rette for å skille mellom de ulike pliktene, hva avvergingsplikt er samt egne sider for fagfolk og privatpersoner. Hovedaktiviteten i 2024 har vært utvikling av et nytt e-læringsverktøy tilpasset utdannings- og helsesektoren. Dette er et interaktivt kurs hvor deltageren ved bruk av film og spørsmål går gjennom ulike dilemmaer i lys av sin profesjon. Avvergingsplikten er løftet opp og frem i relevante sammenhenger av dinutvei.no og av andre medarbeidere som har hatt innlegg og foredrag i aktuelle fora. Det er forventet bedre kjennskap til, dypere kunnskap om og økt bruk av avvergingsplikten etter at de ulike profesjonene har gjennomført kurs tilpasset deres hverdag og gjenkjennbare situasjoner. Parallelt vil også Justis- og beredskapsdepartementets veileder om taushetsplikt, opplysningsrett og opplysningsplikt i forvaltningen løftes frem på sidene og markedsføres.

Dinutvei.no Dinutvei.no er en nasjonal veiviser til hjelpetilbud, informasjon og kunnskap om vold i nære relasjoner, voldtekt og andre seksuelle overgrep. Målgruppene er utsatte, utøvere og berørte og retter seg hovedsakelig mot voksne. Gjennom informasjon om steder å søke hjelp, beskrivelse av ulike hjelpetiltak, temaartikler og en spørsmålstjeneste, bidrar veiviseren til å forebygge og hjelpe dem som trenger hjelp så raskt som mulig.

I 2024 ble det gjennomført en studie for å vurdere fremtidige driftsmodeller. Etter nærmere 10 års drift var det naturlig med en revisjon av veilederen som aldri har konseptualisert strategiske veivalg. Det ble derfor gjennomført en mulighetsstudie med søkelys på fremtidige utviklingsbehov. Nettstedet har blitt synliggjort via stands (bla. Arendalsuka) og innlegg og noe annonsering. Deltakelse i prosjekt om personforfølgelse/stalking og prosjekt om bedre hjelp til skeive utsatt for vold i nære relasjoner. De fleste som henvender seg til dinutvei.no er selv utsatte, deretter kommer berørte (pårørende) og færrest henvendelser kommer fra utøvere av. Psykisk vold og vold etter samlivsbrudd er hyppigst søkt etter på sidene.

Veilederne som NKVTS utvikler, oppdaterer og vedlikeholder for departementene har totalt flere sidevisninger i 2024 enn foregående år. De bidrar til økt kunnskap og styrker handlingskompetansen til veilederens målgrupper. Dette inkluderer Veiviseren om kjønnslemlestelse (42 070 sidevisninger), Veilederen for helse- og omsorgstjenestens arbeid med vold i nære relasjoner (116 976 visninger), og Veilederen om kommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner (110 227 visninger).

Det er gjennomført en rekke presentasjoner for myndigheter, tjenesteapparatet, utdanningssektoren og ulike organisasjoner. Formidlingen har bestått av ulike introduksjoner, debatt-deltagelse, workshops, undervisning, rapportfremleggelser, høringer og taler. Blant dem det formidles hyppigst til er departementer, direktorater, RVTS, tjenester i kommunene og interesse- og brukerforeninger.

Kompetanseheving

→ NKVTS-forskere har vært aktive innen **undervisning og veiledning**, blant annet av doktorgradsstipendiater og masterstudenter. Det har vært gjennomført undervisning på bachelor- og masternivå innen senterets kjernetemaer på universiteter og høyskoler i inn- og utland (blant annet Universitetet i Oslo, Universitetet i Bergen og OsloMet - Storbyuniversitetet).

Brukermedvirkning og målgrupper

→ De viktigste målgruppene til NKVTS er beslutningstakere og ledere i departementer og direktorater med ansvar for forskningsområdene til NKVTS, og ledere i tjenesteapparatet.

En sentral samarbeidspartner er de regionale ressursentrene om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) som gjennom sitt samfunnsoppdrag sikrer nærhet til de kommunale tjenestene. Utdanningsinstitusjoner som utdanner profesjoner som møter berørte av vold og traumer, og fagkolleger fra forsker-samfunnet nasjonalt og internasjonalt, er viktige samarbeidspartnere. Det samme er bruker- og pårørendeorganisasjoner.

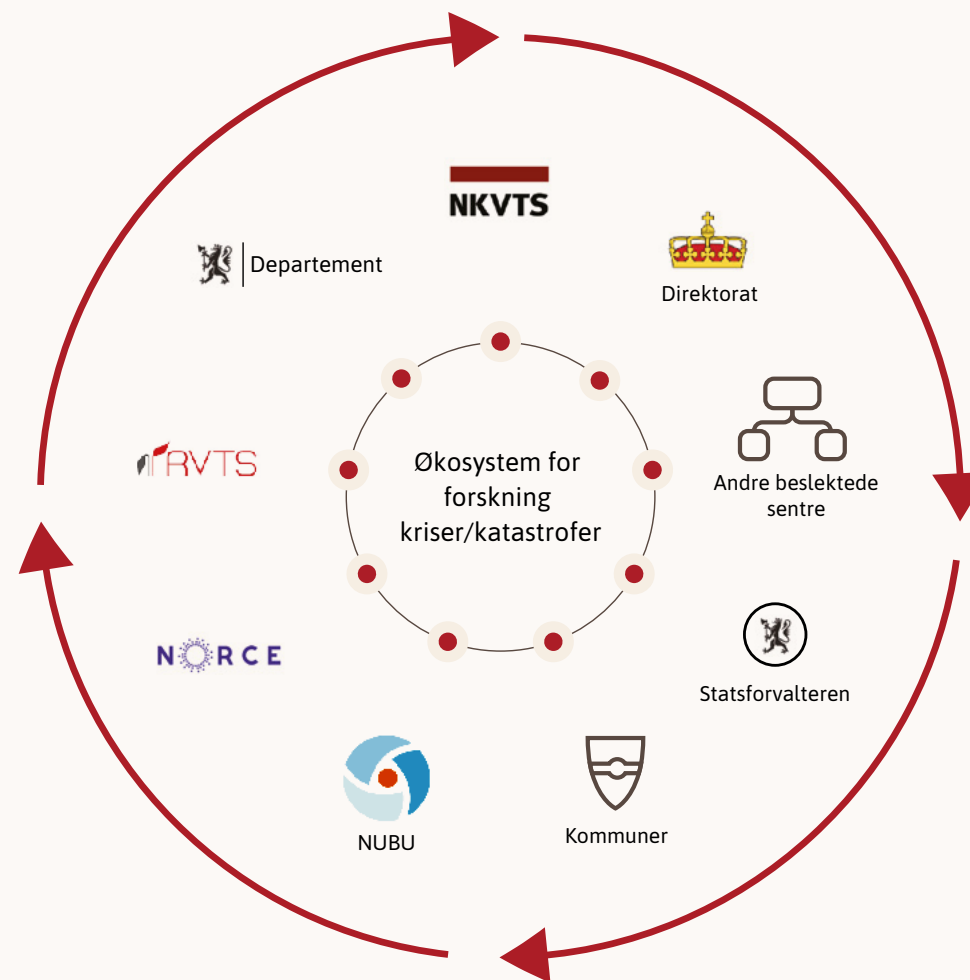
For å sikre at kunnskapsproduksjonen ved NKVTS er relevant, nyttig og tas i bruk – i tråd med senterets visjon om et bedre liv for berørte av vold og traumer – involveres brukere i planlegging av forskning, gjennomføring av prosjekter og i formidling og bruk av resultatene. Prosjektene involverer gjennom brukerrepresentanter og representanter for berørte, og paneler og dialog med relevant tjenesteapparat.

NKVTS har over tid sett et behov for å utvikle en helhetlig strategi for brukermedvirkning. Høsten 2024 ble det gjennomført en interessentanalyse som et grunnlag for å revidere virksomhetsstrategi og tilpasse den til interessentlandskapet. Rent praktisk vil analysen hjelpe til med å bedre målrettet formidling av forskningsfunn og kommunikasjonsaktiviteter i arbeidet med revisjon av Kommunikasjonsstrategien i 2025.

Samarbeid, synergier og samfunnskontakt

→ NKVTS har omfattende og aktivt samarbeid med faglige nettverk og organisasjoner nasjonalt og internasjonalt.

Senterets viktigste samarbeidspartnere er de Regionale ressursentre om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS). Samarbeidsavtalene med RVTS følges opp gjennom felles ledermøter to ganger i året og tett faglig samarbeid innen flere tematiske områder. NKVTS samarbeider også med RVTS-ene i Nasjonalt fagnettverk om veteraner og i et faglig nettverk på temaet tvungen migrasjon. Videre har kommunikasjonsavdelingen i NKVTS kvartalsvise møter med kommunikasjonsrepresentanter fra de fem RVTS-sentrene med tanke på samhandling rundt aktuelle aktiviteter og informasjonsdeling. På prosjektnivå samarbeider NKVTS og RVTS Øst i forskningsprosjektet EASE og i implementeringsprosjektet "Implementering av kunnskapsbaserte behandlingsintervensjoner for traumer i psykisk helsevern for voksne og i tverrfaglig spesialisert rusbehandling" RVTS deltar også i den faglige komiteen til den årlige Traume-behandlingskonferansen NKVTS arrangerer.

Senteret har i 2024 fornyet samarbeidsavtalen og har halvårslige møter med Folkehelseinstituttet (FHI). NKVTS har en rekke avtaler om prosjekt-samarbeid med relevante miljøer. Et eksempel er samarbeidet med SANKS (Samisk nasjonal kompetansetjeneste psykisk helsevern og rus ved Finnmarkssykehuset) om prosjektet *Vold og overgrep i reindriftssamiske miljøer*.

Det er en rekke samarbeidsprosjekter med universitetssykehusene, f.eks. i prosjektet om stress og helseplager hos sykehuspersonell i løpet av Covid-19-pandemien. Dette har fremskaffet viktig kunnskap og verktøy for utvikling av tiltak som støtter og styrker helsearbeidere i jobb gjennom kriser. Bærekraftig katastrofeberedskap og respons er et annet resultat av studien. Samarbeidet omfattet Oslo universitetssykehus (OUS), Akershus universitetssykehus (Ahus), St. Olavs Hospital HF (St. Olavs) og Universitetssykehuset Nord-Norge (UNN), samt Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI).

NKVTS har over flere år samarbeidet med Stine Sofie-senteret og Folkehelseinstituttet om et forskningsprosjekt med fokus på barn og ungdom utsatt for vold og overgrep.

Forskning for helhetlige tjenester og bedre hjelp

NKVTS jobber for å sikre synergier mellom prosjekter og utvidelse av forskningsaktivitetene gjennom finansiering fra flere kilder. Med finansiering fra Forskningsrådet, vil senteret i prosjektet NorStep Collaborate utvikle et rammeverk som bidrar til bedre rolleavklaring mellom tjenestene. Prosjektet kan føre til mer helhetlig og bedre behandlingsforløp og hjelp til traumeutsatte barn.

Et annet eksempel er midler til prosjektet HEaL fra Forskningsrådet innenfor temaet tvungen migrasjon og flyktninghelse, til forskning på

sammenhengen mellom flyktningers arbeidsdel-takelse og helsemessige belastninger. Denne forskningen vil NKVTS gjøre i tett samarbeid med FHI og ledende miljøer internasjonalt. Et tredje eksempel er en PhD-studie som omfatter kunnskap om hvordan tjenester kan opprettholde kunnskapsbasert praksis i klinikker som har deltatt i «Implementering av kunnskaps-basert traumebehandling med LOCI». Et fjerde eksempel er forskningsprosjektet om krise-sentrenes betydning som en sentral del av hjelpeapparatet for voldsutsatte. Prosjektet har muliggjort samarbeid med et kompetansesenter Slovakia og flere krisesentre i Norge. Studien har bidratt med ny relevant kunnskap for politikk-utviklingen på området.

Internasjonalt engasjement og kriserespons

I løpet av de siste årene har NKVTS blitt kontaktet av ulike aktører for å bistå med kunnskap om konsekvenser av masseskytinger og terrorhendelser internasjonalt. NKVTS har allerede bistått Serbia etter skoleskytingen i 2023, og vårt arbeid inkluderte rådgivning og opplæring av helsepersonell i traume-behandling. Denne bistanden ble finansiert gjennom FN-systemet. Videre har NKVTS gitt rådgivning til Charles University i Praha etter masseskytingen i desember 2023. I begge tilfellene var det de norske ambassadene i henholdsvis Serbia og Tsjekkia som initierte kontakten. Selv om NKVTS ikke har internasjonal bistand og rådgivning som en del av sitt mandat, har vi valgt å bidra fordi vi besitter den nødvendige kunnskapen og kompetansen, og dermed har en forpliktelse til å dele vår ekspertise når andre land står overfor kriser og katastrofer.

Nettverksdeltakelse og faglig forankring

For å sikre høy kvalitet og oppdatert nivå på kunnskapsutviklingen hadde NKVTS i 2024

utstrakt forskersamarbeid nasjonalt og internasjonalt. Nasjonalt har senteret særlig samarbeidet om bistillinger, veiledning, undervisning og forskningsprosjekter med Universitetene i Oslo, Bergen, Trondheim og OsloMet - Storbyuniversitetet. Internasjonalt er NKVTS faglig anerkjent gjennom publiseringer i velrennomerte tidsskrifter og samarbeid gjennom konkrete prosjekter, deltakelse på sentrale fagkonferanser, samt i redaksjoner for ledende internasjonale tidsskrifter. Våre forskere bidrar i styrende organer for en rekke forskningsnettverk, blant annet flere nasjonale og internasjonale samarbeidsarenaer innen traumeforskning og beslektede områder. Kunnskapssenteret har deltatt i ARQ psychotrauma collaborative Europe, som samler europeiske traumeforskningsinstitusjoner, samt I AM PhD-nettverket for PhD-kandidater innen traumeforskning. Deltakelse i ISTSS (den ledende internasjonale organisasjonen for forskning om traumatisk stress) styrker senterets internasjonale profil.

NKVTS er engasjert i nettverket Eldrevold (forskning om vold mot eldre), FARE (nasjonalt nettverk om forebyggingen av radikaliserings og ekstremisme) og deltagelse i Medisinsk faglig forum (samler helsepersonell interessert i medisinske undersøkelser av barn og ungdom der vold og overgrep mistenkes).

Andre viktige samarbeidsarenaer er nettverket Vold i parforhold, Nasjonalt nettverk for implementeringsforskning og NAKK (Nasjonalt nettverk for arbeid om kjønnslemlestelse). Gjennom deltakelse i NFBO (nordisk samarbeid for forebygging, barnemishandling og omsorgssvikt) og ESTSS (den europeiske foreningen for traumatiske stresstudier), ISPCAN (den internasjonale organisasjonen for forebygging av barnemishandling og omsorgssvikt) har NKVTS videreutviklet nordisk, europeisk og internasjonalt samarbeid. Bred deltakelse i disse nettverkene understreker vårt engasjement og bidrag til forskningsfeltet.

NKVTS fikk følgende oppdrag i 2024:

1. Workshop om videre arbeid knyttet til Nasjonal strategi for helsesektorens arbeid med personer som står i fare for eller har utøvd vold eller overgrep
2. Helsetjenestetilbudet – kjønnslemlestelse
3. Årlig fagmøte og løpende konsultasjon om negativ sosial kontroll, æresrelatert vold og kjønnslemlestelse
4. Innspill til Helsedirektoratets arbeid med strategi – seksuell helse
5. Kunnskapsoversikt/-oppsummering om forekomst, debutalder og utviklingsstier for skadelig aggressiv atferd hos barn og unge
6. Innspill til oppdatering av Helsedirektoratets veileder Mestring, samhörighet og håp
7. Årlig fagdag om vold og overgrep i og for Helsedirektoratet
8. Fagmøte om vold, utnyttelse og menneskehandel
9. Kunnskapsoppsummering om mangfold, utsatthet og tilgang til hjelpetjenester
10. Kunnskapsoppsummering om sosiale medier og voldsinnholds påvirkning på barn og unge
11. Råd om støttegrupper
12. Kunnskapsoppsummering om menneskehandel, utnyttelse og vold

Behovet fremover

→ NKVTS feiret 20 år som organisasjon i 2024 og er et tverrsektorielt, flerfaglig spesialisert miljø på vold- og traumefeltet. Det er få liknende organisasjoner internasjonalt og institusjonen får økende oppmerksomhet knyttet til forskning, implementering, kunnskapsutvikling og formidling innenfor temaområdene.

Vi ser imidlertid en rekke områder der det er behov for både kunnskapsutvikling og videreutvikling av metoder og opplæring. Dette gjelder eksempelvis alvorlig voldsutøvelse mot små barn og eldre, og kartleggingsverktøy for å avdekke psykososiale hjelpebehov etter alvorlige kriser og katastrofer, inkludert barn i krig. Det gjelder også avdekking av torturutsatthet blant flykt-

ninger for å styrke flyktningers rettsikkerhet og helseoppfølging. Det er også behov for mer kunnskap om hvordan myndigheter og ledere kan bidra til at kunnskapsbaserte behandlingsmetoder implementeres i tjenestene.

NKVTS har ved en rekke anledninger påpekt betydningen av jevnlig omfangsundersøkelser både for voksne og barn/unge og nødvendigheten av å sikre finansiering til disse.

Mer generelt er både «datadeling» og utviklingen av bruk av KI i forskningen områder som diskuteres fortløpende ved senteret. NKVTS vil ha økt fokus på formidlingsoppgavene i 2025 og arbeide tett sammen med RVTs for best mulig å nå ut mot tjenesteapparatet i kommunene.

Dato: Mai 2025
Kontakt: postmottak@nkvts.no
Postadresse: Pb 181 Nydalen, N-0409 Oslo
Org.nr.: 986 304 096

Forsidefoto: iStockphoto
Illustrasjoner: DesRenCo

